

Міністерство освіти і науки України

Луцький національний технічний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет архітектури, будівництва та енергетики

(повне найменування факультету)

Кафедра електричної інженерії

(повне найменування кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ

ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

«Електропостачання крохмального заводу встановленою потужністю 950 кВт»

спеціальність	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (шифр і назва спеціальності)
освітня програма	«Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» (назва освітньої програми)

Виконав здобувач вищої освіти
групи ЕЕ-42

Бортнюк Михайло Сергійович

_____
(підпис)

Керівник: к.т.н., доцент
Грицюк Ірина Василівна

_____
(підпис)

Кваліфікаційний проект
допущено до захисту
«__» _____ 20__ р.
Гарант освітньої програми:
к.т.н., доцент
Волинець Владислав Ігорович

_____
(підпис)

Луцьк – 2026 року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет	архітектури, будівництва та енергетики
Кафедра	електричної інженерії
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	14 Електрична інженерія
Спеціальність:	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка
Освітня програма	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

« ____ » _____ 202__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бортнюку Михайлу Сергійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційного проекту: Електропостачання крохмального заводу
встановленою потужністю 950 кВт

Керівник проекту: канд. техн. наук, доцент Грицюк Ірина Василівна
затверджені наказом ВНЗ від « 31 » грудня 2025 р. № 971/01-07

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційного проекту 15 травня 2026 р.

3. Вихідні дані до проекту Генеральний план підприємства, план
розташування обладнання, відомості про електроприймачі підприємства
(номінальні параметри, режими роботи, категорія по надійності
електропостачання), класи пожежонебезпечних і вибухонебезпечних зон об'єктів,
умови компенсації реактивної потужності, час споживання максимальної
потужності, інформація про джерело живлення.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що потрібно розробити):

1. Коротка характеристика об'єкту проектування.

2. Основні проектні рішення.

3. Вибір положення ПБЗ трансформаторів.

4. САПР.

5. Електробезпека.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):

1. Генеральний план підприємства.
2. Однолінійна схема електропостачання.
3. План розміщення обладнання.
4. План і розріз трансформаторної підстанції.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видав	завдання прийняв
1. Коротка характеристика об'єкту проектування	Грицюк І.В.		
2. Основні проектні рішення	Грицюк І.В.		
3. Вибір положення ПБЗ трансформаторів	Грицюк І.В.		
4. САПР	Грицюк І.В.		
5. Електробезпека	Грицюк І.В.		

7. Дата видачі завдання 3 січня 2026 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційного проекту бакалавра	Строк виконання етапів проекту	Примітка
1	Коротка характеристика об'єкту проектування	03.02.2026	
2	Основні проектні рішення	03.03.2026	
3	Вибір положення ПБЗ трансформаторів	17.03.2026	
4	САПР	24.03.2026	
5	Електробезпека	07.04.2026	
6	Оформлення пояснювальної записки	21.04.2026	
7	Оформлення графічного матеріалу	10.05.2026	
8	Перевірка на плагіат кваліфікаційного проекту	15.05.2026	

8. Затвердження відповідності графічного матеріалу вимогам нормативних документів

№ з/п	Назва креслення	Підпис	Дата
1	Генеральний план підприємства		
2	Однолінійна схема електропостачання		
3	План розміщення електрообладнання		
4	План і розріз трансформаторної підстанції		

Здобувач вищої освіти

_____ (Бортнюк М.С.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Керівник
кваліфікаційного проекту

_____ (Грицюк І.В.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Бортнюк М.С. Електропостачання крохмального заводу встановленою потужністю 950 кВт. Рукопис.

Кваліфікаційний проєкт бакалавра ОП «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка. Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2026.

Кваліфікаційний проєкт бакалавра складається з п'яти розділів, списку використаних джерел, додатків.

У проєкті розроблено (запропоновано) систему електропостачання промислового підприємства. Проєктування виконане на основі електротехнічних розрахунків: розрахунку силових електричних навантажень з використанням методу впорядкованих діаграм на основі ієрархічного підходу; розрахунку освітлювальних навантажень на основі методу питомої густини освітлювального навантаження; розрахунку техніко-економічних показників прийнятих проєктних рішень на основі методу приведених затрат.

У результаті розрахунків отримали систему електропостачання даного підприємства з високими показниками економічної обґрунтованості.

Прийняті проєктні рішення дозволяють перейти до їх практичної реалізації й впровадження спроектованої системи електропостачання.

Ключові слова: система електропостачання (СЕП), лінія електропередач, електроприймачі, електричні навантаження, струми короткого замикання, компенсація реактивної потужності, електрична апаратура, електробезпека.

ANNOTATION

M. Bortniuk. Power supply of the starch plant with an installed capacity of 950 kW. Manuscript.

Bachelor's qualification project of OP "Electrical power engineering, electrical engineering and electromechanics" specialty 141 Electrical power engineering, electrical engineering and electromechanics. Lutsk National Technical University. Lutsk, 2026.

The bachelor's qualification project consists of five sections, a list of used sources, and appendices.

The project developed (proposed) the power supply system of an industrial enterprise. The design is made on the basis of electrical engineering calculations: calculation of power electrical loads using the method of ordered diagrams based on a hierarchical approach; calculation of lighting loads based on the method of specific density of lighting load; calculation of technical and economic indicators of adopted project decisions based on the method of reduced costs.

As a result of the calculations, we received the electricity supply system of this enterprise with high indicators of economic validity.

Adopted design decisions allow to proceed to their practical implementation and implementation of the designed power supply system.

Key words: power supply system (SEP), power line, power receivers, electrical loads, short-circuit currents, reactive power compensation, electrical equipment, electrical safety.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1 КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТУ ПРОЄКТУВАННЯ	9
РОЗДІЛ 2 ОСНОВНІ ПРОЄКТНІ РІШЕННЯ.....	11
2.1. Розрахунок силових електричних навантажень.....	11
2.2. Розрахунок освітлювальних навантажень.....	12
2.3. Визначення результуючих навантажень.....	13
2.4. Побудова картограми навантажень та визначення теоретичного центру навантажень.....	14
2.5. Вибір кількості та потужності трансформаторів ТП з врахуванням компенсації реактивної потужності.....	15
2.6. Компенсація реактивної потужності.....	16
2.7. Визначення електричних навантажень на вищих рівнях.....	17
2.8. Проектування мережі живлення підприємства.....	18
2.9. Проектування внутрішньої розподільної мережі.....	19
2.10. Розрахунок струмів короткого замикання.....	20
2.11. Вибір обладнання.....	22
2.11.1. Вибір комплектних розподільчих пристроїв.....	22
2.11.2. Вибір роз'єднувачів.....	22
2.11.3. Вибір вимикачів навантаження та запобіжників.....	23
2.12. Розрахунок низьковольтної мережі цеху.....	24
2.12.1. Вибір схеми електропостачання.....	24
2.12.2. Розрахунок струмів короткого замикання в мережі 0,4 кВ.....	25
2.12.3. Вибір трансформаторів струму.....	28

					ЛНТУ.971034.000 ПЗ		
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Електропостачання крохмального заводу встановленою потужністю 950 кВт. Пояснювальна записка.		
Розроб.		Бортнюк М.С.					
Перевір.		Грицюк І.В.					
Н. контр.		Ващелюк Ю.І.					
Затверд.		Волинець В.І.			ФАБЕ, гр.ЕЕ-42		
					Літ.	Арк.	Аркушів
						6	61

2.12.4. Вибір автоматичних вимикачів.....	29
2.12.5. Вибір рубильників.....	30
РОЗДІЛ 3 ВИБІР ПОЛОЖЕННЯ ПБЗ ТРАНСФОРМАТОРІВ.....	31
РОЗДІЛ 4 САПР.....	32
РОЗДІЛ 5 ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКА	33
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	34
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ.....	35
ДОДАТОК 1 ОСНОВНІ ПРОЄКТНІ РІШЕННЯ.....	38
ДОДАТОК 2 ВИБІР ПОЛОЖЕННЯ ПБЗ ТРАНСФОРМАТОРІВ	59
ДОДАТОК 3 ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКА.....	60

ВСТУП

Електричні мережі є складовою інженерних мереж будь-якого промислового підприємства. До складу електричних мереж проєктованого крохмального заводу входять розподільні мережі напругою 10 та 0,4 кВ.

При проєктуванні електричної мережі будь-якого класу напруги потрібно дотримуватись вимог, наведених в нормативних документах [1].

В мережах високої напруги (10 кВ) пріоритетом є безперебійність електропостачання споживачів. Відповідно нейтраль таких мереж рекомендовано виконувати ізольованою.

Крім того, надійність електропостачання забезпечується взаємним резервуванням джерел живлення, автоматичним або ручним залежно від категорії надійності.

В мережах низької напруги (0,4 кВ) пріоритетом є безпека експлуатації, тому їх нейтраль рекомендовано виконувати глухозаземленою

Для надійного та безпечного функціонування мереж вони повинні мати нормальне завантаження. Тому при виборі силових трансформаторів приймають їх максимальне завантаження в нормальному режимі роботи – 70%. При виборі перерізів кабельних ліній їх навантаження визначають з врахуванням температури оточуючого середовища, відмінної від розрахункової, кількості прокладених кабелів, допустимого перевантаження та попереднього завантаження.

Для отримання найменших експлуатаційних витрат в процесі експлуатації кабельних ліній перерізи кабелів обирають за економічною густиною струму, а потужність трансформаторів на основі техніко-економічного порівняння.

Для забезпечення якості електричної енергії також доцільно застосовувати компенсацію реактивної потужності та спеціальні засоби регулювання напруги.

					ЛНТУ.971034.000 ПЗ	Арк.
						8
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

РОЗДІЛ 1

КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТУ ПРОЄКТУВАННЯ

Сферою діяльності проєктованого заводу є виробництво бакалійних продуктів харчування, до яких належать крохмаль картопляний та кукурудзяний, олія, глютен, тощо. Продуктивність заводу становить до 70 т крохмалю за добу.

Низьковольтну мережу заводу проєктуватимемо на прикладі цеху картопляного крохмалю. Основні етапи виробництва наведені на рисунку 1.1, структуру заводу – на рисунку 1.2.

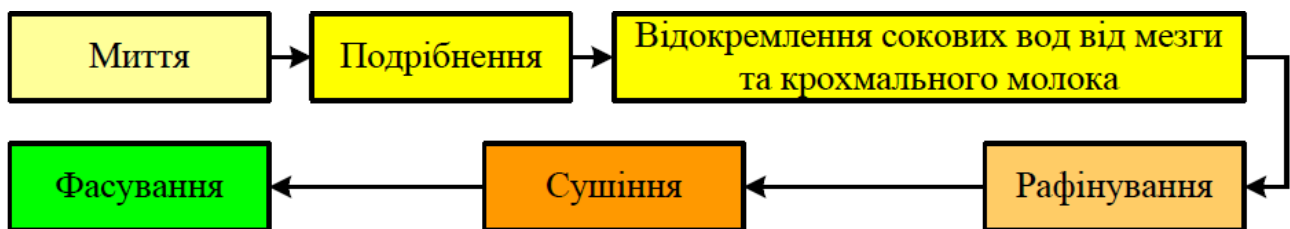

Рисунок 1.1 – Технологічна схема виробництва крохмалю

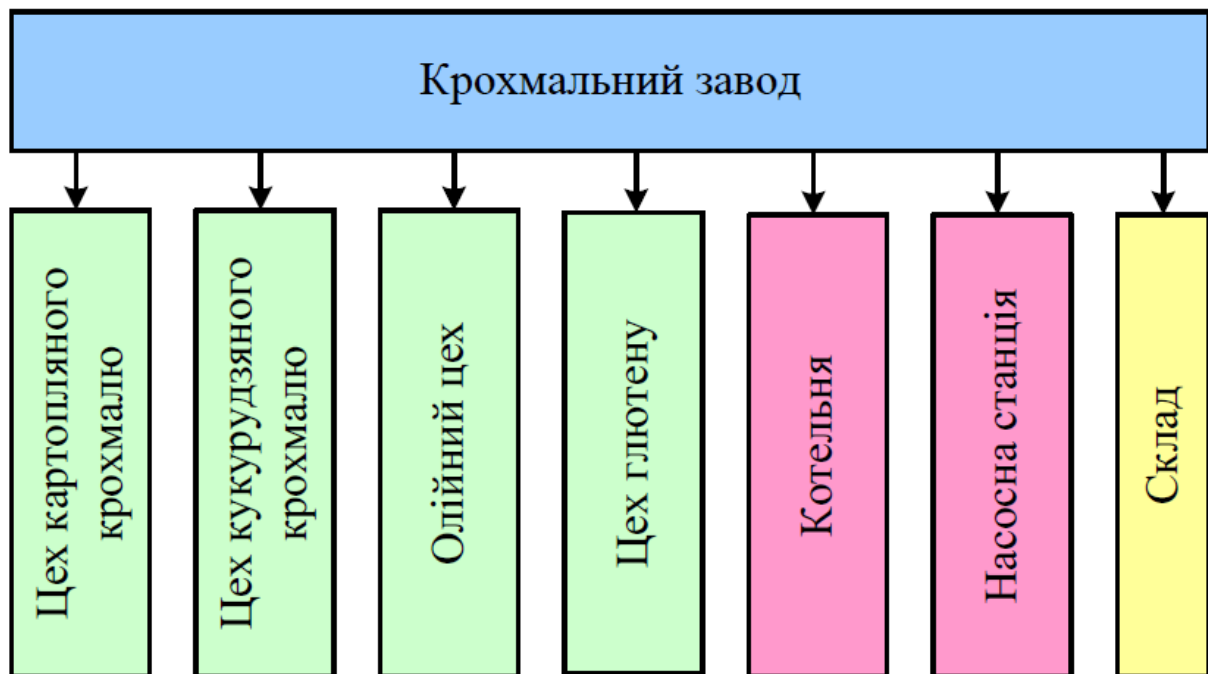

Рисунок 1.2 – Структура крохмального заводу

					ЛНТУ.971034.000 ПЗ		
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата			
Розроб.		Бортнюк М.С.			Електропостачання крохмального заводу встановленою потужністю 950 кВт. Пояснювальна записка.	Літ.	Арк.
Перевір.		Грицюк І.В.					9
							2
Н. контр.		Вашчелюк Ю.І.				ФАБЕ, гр.ЕЕ-42	
Затверд.		Волинець В.І.					

На рисунку 1.2 зеленим кольором позначено основні виробничі цехи, рожевим – допоміжні будівлі II категорії надійності електропостачання, жовтим – допоміжні будівлі III категорії. Електричне обладнання виробничих цехів належить до II категорії надійності, окрім пристроїв пожежної сигналізації та евакуаційного освітлення (I категорія).

Для цехів задано розміри, встановлену потужність та склад електроприймачів (табл.1.1, 2.1).

Таблиця 1.1 – Характеристики цехів заводу

Назва об'єкту	Розміри будівлі			Встановлена потужність, кВт
	Довжина, м	Ширина, м	Площа будівлі, м ²	
1. Цех картопляного крохмалю	30	84	2520	200
2. Цех кукурудзяного крохмалю	36	84	3024	185
3. Олійний цех	36	84	3024	150
4. Цех гліюлену	42	60	2520	125
5. Котельня	30	36	1080	160
6. Насосна станція	18	18	324	80
7. Склад	60	24	1440	50
Всього			13932	950

Характеристики заводу в цілому наведені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Вихідні дані

Назва параметру	Одиниці вимірювання	Значення
Кількість змін	–	2
Тривалість роботи електрообладнання в рік τ	год.	4250
Час використання максимального навантаження T_{max}	год.	2300
Джерело живлення	–	РП-10 кВ
Відстань до джерела l	км	3,2
Потужність короткого замикання на шинах джерела живлення S_{K3}	МВА	58
Вхідна реактивна потужність $Q_{e max}$	кВАр	183
Загальна територія підприємства	м ²	30060
Категорія надійності споживачів:		
I (пристрої пожежної сигналізації, евакуаційне освітлення)	%	0,03
II (приймачі основних виробничих цехів)	%	61
III (приймачі складу, приймачі, що виконують допоміжні функції)	%	38,97

ОСНОВНІ ПРОЄКТНІ РІШЕННЯ

Розрахунки у розділі 2 виконуємо відповідно до методик, наведених в [1, 2, 5, 10, 11] та описаних в додатку [Д.1].

2.1. Розрахунок силових електричних навантажень

Силові електричні навантаження розраховуємо згідно з ієрархічним підходом, починаючи з другого рівня системи електропостачання – групи приймачів, заживлені від окремих силових щитів. Для розрахунку застосовуємо метод впорядкованих діаграм [1, 2].

До складу цеху картопляного крохмалю входять дві ділянки – виробнича та пакувальна. Для кожної з ділянок приймаємо один силовий розподільний щит (відповідно РП1.1 та РП1.2). Розрахунки виконуємо для виробничої ділянки.

Таблиця 2.1 – Розрахунок силових навантажень РП1.1

Назва електроприймача	P _н , кВт	n	P _н , кВт	К _в ик	t _г о	m	n _с д	K _м ах	Розрахункові навантаження			
									P _{ср} зм, кВт	Q _{ср} зм, квар	P _р , кВт	Q _р , квар
	РП1.1											
	<i>Приймачі із змінним графіком навантаження</i>											
Капноплемийка	4	4	16	0,38	1,01	5,5	11	1,35	6,08	6,14	40,51	30,92
Капноплетертка	5,5	4	22	0,39	1,02				8,58	8,75		
Сито відцентрове лопатеве	7,5	4	30	0,41	1,02				12,30	12,55		
Центрифуга засаджувальна	6	2	12	0,15	1,17				1,80	2,11		
Машина подрібнювальна для напівкашки	5	1	5	0,25	1,1				1,25	1,38		
Сепаратор	6	2	12	0,5	1,02				6,00	6,12		
Конвеєр стрічковий	22	1	22	0,58	0,59				12,76	7,53		
	<i>Приймачі із постійним графіком навантаження</i>											
Шафа витяжна	3	2	6	0,65	0,75				3,90	2,93	3,90	2,93
Всього РП1.1		20	125						52,67	47,49	44,41	33,84

					ЛНТУ.971034.000 ПЗ							
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Електропостачання крохмального заводу встановленою потужністю 950 кВт. Пояснювальна записка.			Літ.	Арк.	Аркушів		
Розроб.		Бортнюк М.С.								11	20	
Перевір.		Грицюк І.В.						ФАБЕ, гр.ЕЕ–42				
Н. контр.		Ващелюк Ю.І.										
Затверд.		Волинець В.І.										

Таблиця 2.2 – Розрахунок навантажень силових приймачів підприємства

Номер цеху	P_H , кВт	Середні навантаження за найбільш завантажену зміну			Розрахункові навантаження		
		$P_{ср.зм}$, кВт	$Q_{ср.зм}$, кВАр	$S_{ср.зм}$, кВА	P_p , кВт	Q_p , кВАр	S_p , кВА
1	200	88,67	83,13	121,55	87,61	73,05	114,07
РП1.1	125	52,67	47,49	70,92	44,41	33,84	55,84
РП1.2	75	36,00	35,64	50,66	43,20	39,20	58,34
2	185	88,80	97,68	132,01	133,20	107,45	171,14
3	150	69,00	82,80	107,78	96,60	91,08	132,77
4	125	56,25	67,50	87,87	78,75	74,25	108,23
5	160	112,00	84,00	140,00	162,40	92,40	186,85
6	80	60,00	48,00	76,84	138,00	52,80	147,76
7	50	15,00	15,30	21,43	28,50	16,83	33,10
Всього	950	489,72	478,41	687,47	725,06	507,86	893,91

2.2. Розрахунок освітлювальних навантажень

Освітлення виробничих цехів, для яких нормативна освітленість становить 300 лк, виконуємо за допомогою промислових LED світильників Biom, вибраних з [3]; освітлення допоміжних будівель (нормативна освітленість 75 лк) – за допомогою світильників MAXUS [3].

Живлення світильників виконане від щитів освітлення, встановлених у відповідному цеху / будівлі.

Освітлювальні навантаження, створювані вибраними світильниками, розраховуємо за методом питомої потужності (табл.2.4).

Таблиця 2.3 – Вибір джерел світла

Номер цеху	Розряд зорової роботи	$E_{норм}$, лк	Тип світильника	F, лм	P, кВт
1	Va	300	Biom 100W 7500Lm	7500	100
2	Va	300	Biom 100W 7500Lm	7500	100
3	Va	300	Biom 100W 7500Lm	7500	100
4	Va	300	Biom 100W 7500Lm	7500	100
5	VIII6	75	MAXUS LED TROFFER 40W 4000 Lm	4000	40
6	VIII6	75	MAXUS LED TROFFER 40W 4000 Lm	4000	40
7	VIII6	75	MAXUS LED TROFFER 40W 4000 Lm	4000	40

Таблиця 2.4 – Розрахунок освітлювального навантаження підприємства

Номер цеху	F, м ²	h, м	P _{пит} , $\frac{Вт}{м^2}$	P _о , кВт	K _{пра}	K _п	tgφ	P _{р.о} , кВт	Q _{р.о} , квар
1	2520	8	4,36	10,99	1,2	0,9	0,33	11,87	3,92
2	3024	8	4,36	13,18	1,2	0,9	0,33	14,24	4,70
3	3024	8	4,36	13,18	1,2	0,9	0,33	14,24	4,70
4	2520	8	4,36	10,99	1,2	0,9	0,33	11,87	3,92
5	1080	5	4,05	4,37	1,2	0,9	0,33	4,72	1,56
6	324	5	4,05	1,31	1,2	0,9	0,33	1,42	0,47
7	1440	5	4,05	5,83	1,2	0,9	0,33	6,30	2,08
Всього	13932			59,86				64,65	21,33

Для вуличного освітлення приймаємо з [4] джерела світла Horoz Electric 074-005-0050-010 Orlando-50, 50 Вт, 4953 лм:

$$\sum \varepsilon = \frac{10^3 \cdot 2,8 \cdot 0,81 \cdot 11,5}{4953} = 5,27 \text{ лк};$$

$$\frac{L}{h} = 9; L = 9 \cdot 11,5 = 103,5 \text{ м};$$

$$L_{\Sigma} = 2784 \text{ м}; N = \frac{2784}{103,5} = 26,9 \Rightarrow N_{\text{прийн}} = 27;$$

$$P_{\text{вст.зовн}} = 27 \cdot 50 \cdot 10^{-3} = 1,35 \text{ кВт};$$

$$P_{\text{розр.зовн}} = 1,2 \cdot 0,9 \cdot 1,35 = 1,46 \text{ кВт};$$

$$Q_{\text{розр.зовн}} = 1,46 \cdot 0,33 = 0,48 \text{ кВАр}.$$

2.3. Визначення результуючих навантажень

Третьому рівню системи електропостачання відповідають групові електричні навантаження на шинах низької напруги трансформаторної підстанції (табл.2.5). Враховуємо силові та освітлювальні навантаження.

За значеннями сумарних середніх навантажень вибиратимемо силові трансформатори, за значеннями розрахункових – кабельні лінії 0,4 кВ, розподільні щити, комутаційно-захисну апаратуру.

Таблиця 2.5 – Розрахунок результуючих навантажень

Номер цеху	$P_{вст\Sigma}$, кВт	$P_{ср.зм\Sigma}$, кВт	$Q_{ср.зм\Sigma}$, квар	$S_{ср.зм\Sigma}$, кВА	$P_{p\Sigma}$, кВт	$Q_{p\Sigma}$, квар	$S_{p\Sigma}$, кВА
1	210,99	100,54	87,05	132,98	99,48	76,96	125,78
РП1.1	125,00	52,67	47,49	70,92	44,41	33,84	55,84
РП1.2	85,99	47,87	39,56	62,10	55,07	43,12	69,94
2	198,18	103,04	102,38	145,25	147,44	112,15	185,24
3	163,18	83,24	87,50	120,77	110,84	95,78	146,49
4	135,99	68,12	71,42	98,69	90,62	78,17	119,67
5	164,37	116,72	85,56	144,72	167,12	93,96	191,73
6	81,31	61,42	48,47	78,24	139,42	53,27	149,25
7	55,83	21,30	17,38	27,49	34,80	18,91	39,60
Освітлення території	1,35	1,46	0,48	1,54	1,46	0,48	1,54
Всього	1011,21	555,83	500,23	749,68	791,17	529,67	959,29

2.4. Побудова картограми навантажень та визначення теоретичного центру навантажень

На кресленні 1 графічної частини проєкту зображено генеральний план підприємства (мірило зменшення 1:400). Для ілюстрації результатів розрахунків, виконаних в п.2.3, на генеральний план нанесено картограму електричних навантажень.

Трансформаторну підстанцію заводу доцільно розміщувати безпосередньо або якомога ближче до центру електричних навантажень. Таким чином забезпечуються мінімально можливі довжини кабельних ліній внутрішньозаводського електропостачання, а отже, мінімальні витрати на спорудження цих ліній та мінімальні втрати електричної енергії.

Параметри картограми навантажень та координати центру навантажень розраховані в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Визначення центру електричних навантажень

№ цеху	х, м	у, м	$P_{\Sigma} \cdot x$	$P_{\Sigma} \cdot y$	$Q_{\Sigma} \cdot x$	$Q_{\Sigma} \cdot y$	г	α
1	195	78	19399	7759	15008	6003	28	43
2	144	54	21231	7962	16149	6056	34	35
3	90	54	9976	5985	8620	5172	31	46
4	33	42	2990	3806	2579	3283	28	47
5	39	150	6518	25069	3664	14094	35	10
6	141	132	19658	18403	7511	7031	31	4
7	84	156	2923	5429	1588	2950	16	65
Всього			82694	74413	55120	44589		
X_{Σ}	104							
Y_{Σ}	89							

2.5. Вибір кількості та потужності трансформаторів ТП з врахуванням компенсації реактивної потужності

Для перетворення напруги з 10 на 0,4 кВ застосовуємо трансформаторну підстанцію. Переважна більшість електроприймачів заводу належить II категорії надійності електропостачання, що вимагає двох незалежних джерел живлення з можливістю ввімкнення резерву вручну. Тому кількість трансформаторів – 2. Між трансформаторами передбачаємо секційну перемичку на рівні напруги 0,4 кВ для можливості їх взаємного резервування.

Для забезпечення допустимого післяаварійного перевантаження трансформаторів їх потужність підбираємо таким чином, щоб в нормальному режимі вони були завантажені не більше, ніж на 70%.

Трансформатори марки ТМ – 10 / 0,4 обираємо з [4] (табл.2.7). Оцінюємо їх завантаження реактивною потужністю та, за потреби, обираємо з [5] низьковольтні конденсаторні батареї (НБК) марки ККУ-0,4 (табл.2.8).

Розглядаємо два можливих варіанти встановлення трансформаторів та конденсаторних батарей та обираємо з них варіант з меншими приведеними затратами (табл.2.9).

Таблиця 2.7 – Вибір трансформаторів

Варіант встановлення	$\sigma, \frac{\text{кВА}}{\text{М}^2}$	$S_T, \text{кВА}$	N	$N_{\min}$	m	$N_{\text{опт}}$	$Q_{\max T}, \text{кВАр}$
I	0,05	400	1,99	2	0	2	68,22
II		630	1,26	2	0	2	684,82

Таблиця 2.7 – Вибір низьковольтних батарей конденсаторів

Варіант встановлення	$Q_{\text{НБК1}}, \text{кВАр}$	k_{p1}	k_{p2}	γ	$Q_{\text{НБК2}}, \text{кВАр}$	$Q_{\text{НБК}}, \text{кВАр}$	Потужність НБК
I	432,01	12	17	0,35	0	432,01	200
II	0	12	27	0,3	122,229	122,23	70

Таблиця 2.9 – Техніко-економічне порівняння можливих варіантів встановлення

Варіант встановлення	$\Delta P_x, \text{кВт}$	$\Delta P_k, \text{кВт}$	$\tau, \text{год}$	$W, \text{тис.кВт} \cdot \text{год}$	$C_e, \text{тис.грн}$	$K, \text{тис.грн}$	$Z, \text{тис.грн}$
I	0,95	5,6	1098	9,58114	72,3376	787,44	170,77
II	1,18	8,5	1098	12,3161	92,987	887,36	203,91

Вибираємо $2 \times \text{ТМ} - 400 / 10; 2 \times \text{ККУ} - 0,4 - 200 - 10 - 21\text{У3}$.

$$1,4 \cdot 400 = 560 \text{кВА} > \frac{2 \cdot (1 - 0,3897) \cdot 749,68}{2} = 457,53 \text{кВА}.$$

Тобто післяаварійне перевантаження трансформаторів – в допустимих межах.

2.6. Компенсація реактивної потужності

Застосування компенсації реактивної потужності забезпечує розвантаження мереж заводу, покращення якості електроенергії, можливість регулювання напруги.

При проектуванні компенсації, окрім пропускної здатності трансформаторів за реактивною потужністю, слід враховувати задане постачальником значення вхідної реактивної потужності. Якщо потужності

вибраних в п.2.5 батарей виявиться недостатньо, її потрібно буде збільшити (табл.2.10).

Таблиця 2.10 – Розрахунок компенсації реактивної потужності в мережі 10 кВ

Показник	Од.вимір.	Значення
$Q_{\text{ср.зм}\Sigma}$	кВАр	500,23
$Q_{\text{еmax}}$	кВАр	183
$Q_{\text{НБК ф}}$	кВАр	400
$\Delta Q_{\text{Т}}$	кВАр	20
$K_{\text{НС}}$	–	0,90
$Q_{\text{М1}}$	кВАр	450,21
$Q_{\text{К1}}$	кВАр	266,78
$Q_{\text{НС Т}}$	кВАр	140,23
$Q_{\text{ВБК}}$	кВАр	-93,22

Значення $Q_{\text{ВБК}}$ менше 0, тому остаточно приймаємо вибрані в п.2.5 НБК.

2.7. Визначення електричних навантажень на вищих рівнях

Четвертий рівень системи електропостачання відповідає рівню 10 кВ трансформаторної підстанції. За значеннями навантажень, розрахованими на цьому рівні, обиратимемо лінії зовнішнього живлення та висковольтні комутаційно-захисні апарати (табл.2.11).

Таблиця 2.11 – Розрахунок навантажень на рівні 10 кВ

Розрахункове навантаження	Одиниці вимірювання	Значення
1	2	3
$P_{\text{р3}}$	кВт	555,83
$Q_{\text{р2}}$	кВАр	500,23
$Q_{\text{НБК}}$	кВАр	400
$P_{\text{р3}}$	кВт	555,83
$Q_{\text{р3}}$	кВАр	100,23

Продовження таблиці 2.11

1	2	3
S_{p3}	кВА	564,79
ΔP_T	кВт	11,30
ΔQ_T	кВАр	56,48
P_{p4}	кВт	567,12
Q_{p4}	кВАр	156,71
S_{p4}	кВА	588,38

2.8. Проектування мережі живлення підприємства

Для живлення трансформаторної підстанції обираємо з [7] кабелі АПвЕгП – 10. Кількість паралельних кабелів – 2. Для можливості виведення в ремонт одного з кабелів трансформаторну підстанцію оснащено ремонтною перемичкою з роз'єднувачами на рівні напруги 10 кВ.

Для вибору перерізів висковольтних кабелів застосовуємо метод економічної густини струму [6]. Розглядаємо чотири варіанти виконання та обираємо варіант з найменшими приведеними затратами.

$$I_{\text{норм}} = \frac{588,38}{\sqrt{3} \cdot 10 \cdot 2} = 16,98 \text{ А}; I_{\text{П АВ}} = \frac{588,38}{\sqrt{3} \cdot 10} = 33,97 \text{ А};$$

$$F_e = \frac{33,97}{1,9} = 17,88 \text{ мм}^2; \text{розглядаємо перерізи від } 35 \text{ мм}^2 \text{ включно.}$$

Таблиця 2.12 – Вибір кабельних ліній високої напруги

F , мм ²	$I_{\text{доп}}$, А	$I'_{\text{доп}}$, А	r_0 , $\frac{\text{Ом}}{\text{км}}$	x_0 , $\frac{\text{Ом}}{\text{км}}$	$\Delta U_{\text{норм}}$, В	$\Delta U_{\text{норм}}$, %	$\Delta U_{\text{П АВ}}$, %
35	143	147,29	0,641	0,09	53,36	0,53	1,07
50	169	174,1	0,58	0,086	48,54	0,49	0,97
70	211	217,3	0,45	0,084	38,64	0,39	0,77
95	260	267,8	0,31	0,083	28,04	0,28	0,56

Таблиця 2.13 – Техніко-економічне порівняння кабелів різного перерізу

F, мм ²	K _{зл}	ΔP_H , кВт	ΔP_D , кВт	C _e , тис. грн.	K, тис. грн.	З, тис. грн.
35	0,115	135,17	1,797	14,897	3091,2	401,297
50	0,098	170,82	1,626	13,480	3788,8	487,080
70	0,078	206,59	1,262	10,458	3942,4	503,258
95	0,063	216,10	0,869	7,205	4601,6	582,405

Приймаємо 2 × АПвЕгП – 10 – 3 × 35.

2.9. Проектування внутрішньої розподільної мережі

Для розподілу електроенергії між приймачами цехів та будівель застосовуємо розподільні щити [8] та ввідно-розподільні пристрої [9] (табл.2.14). Живлення до них підведене від шин 0,4 кВ трансформаторної підстанції низьковольтними кабелями АВВГ – 0,4, вибраними з [10], (табл.2.15).

Схема живлення – радіально-магістральна (креслення 1). Магістрально живлення підведене до силового щита складу.

Таблиця 2.14 – Вибір розподільних пристроїв 0,4 кВ

Назва РП	S _{рΣ} , кВА	I _{п.ав} , А	Тип розподільного пристрою	I _{доп.РП} , А	n _{прийм}	n _{мод}
РП1.1	55,84	84,84	ПР11-3045-21У3	100	20	20
РП1.2	69,94	106,26	ПР11-3051-21У3	250	22	24
ВРП2	185,24	281,45	ЕУ-ВРП2-1-400-1-1-11-2-21-У4	400	4	4
ВРП3	146,49	222,57	ЕУ-ВРП2-1-250-1-1-11-2-21-У4	400	4	4
ВРП4	119,67	181,82	ЕУ-ВРП2-1-250-1-1-11-2-21-У4	250	3	4
РП5	231,33	351,47	ПР11- 3087-21 У3	400	18	24
РП6	149,25	226,76	ПР11-3051-21У1	250	12	12
РП7	39,60	60,17	ПР11-3045-21У3	100	10	12

Таблиця 2.15 – Вибір кабелів 0,4 кВ

Назва КЛ	n	$S_{p\Sigma}$, кВА	$I_{норм}$, А	$I_{п.ав}$, А	Переріз кабелю	$I_{доп}$, А	$I'_{доп}$, А	$I''_{доп}$, А	l, км	r_0 , $\frac{\text{Ом}}{\text{км}}$	x_0 , $\frac{\text{Ом}}{\text{км}}$	$\Delta U_{норм}$, %	$\Delta U_{п.ав}$, %
ТП – РП1.1	2	55,84	42,42	84,84	4×35	95	98	103	0,092	0,95	0,06	1,42	2,84
ТП – РП1.2	2	69,94	53,13	106,26	4×50	110	113	119	0,069	0,67	0,06	0,96	1,91
ТП – ВРП2	2	185,24	140,72	281,45	4×240	401	413	433	0,029	0,125	0,059	0,25	0,50
ТП – ВРП3	2	146,49	111,28	222,57	4×150	230	237	248	0,022	0,22	0,06	0,24	0,47
ТП – ВРП4	2	119,67	90,91	181,82	4×120	200	206	216	0,102	0,28	0,06	1,10	2,21
ТП – РП5	2	231,33	175,73	351,47	4×240	401	413	433	0,112	0,125	0,059	1,21	2,43
ТП – РП6	2	149,25	113,38	226,76	4×150	230	237	248	0,059	0,22	0,06	0,65	1,30
РП5 – РП7	1	39,60	60,17	60,17	4×25	75	77	81	0,035	1,33	0,07	1,06	1,06

2.10. Розрахунок струмів короткого замикання

Розрахуємо струми короткого замикання в мережі високої напруги, за значеннями яких в подальшому перевірять вибрані кабелі зовнішнього живлення за термічною стійкістю до цих струмів та високовольтну апаратуру за електродинамічною та термічною стійкістю.

Для розрахунку обираємо відносно наближене зведення параметрів заступної схеми до базових умов.

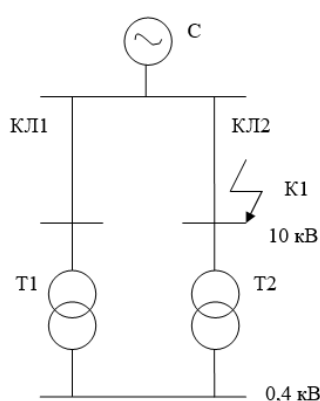

Рисунок 2.1 – Електрична схема короткозамкненого кола

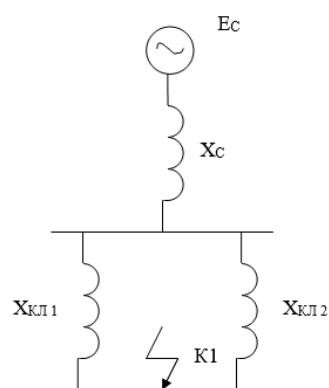

Рисунок 2.2 – Заступна схема короткозамкненого кола

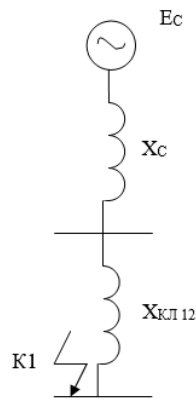

Рисунок 2.3 – Схема короткозамкненого кола після об'єднання паралельних ліній

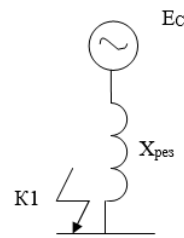

Рисунок 2.4 – Спрощена схема короткозамкненого кола

Таблиця 2.16 – Розрахунок струмів КЗ. Перевірка вибраних КЛ за термічною стійкістю

Показник	Одиниці вимірювання	Значення
$S_{КЗ}$	МВА	58
$\dot{X}_{C*}$	—	1,724
$\dot{R}_{КЛ1*}, \dot{R}_{КЛ2*}$	—	1,860
$\dot{X}_{КЛ1*}, \dot{X}_{КЛ2*}$	—	0,261
$\dot{R}_{КЛ12*}$	—	0,930
$\dot{X}_{КЛ12*}$	—	0,131
$\dot{R}_{рез*}$	—	0,930
$\dot{X}_{рез*}$	—	1,855
$\dot{Z}_{рез*}$	—	2,075
I_6	кА	5,50
I_{n0}	кА	2,650
k_y	—	1,42
i_y	кА	5,322
K_T	$\frac{A \cdot c^{1/2}}{мм^2}$	125
t_n	с	0,25
F_{min}	мм ²	10,6
Тип та переріз кабелю з п.2.8	—	АПвЕгП – 10 – 3 × 35
B_K	кА ² · с	1,76

2.11. Вибір обладнання

2.11.1. Вибір комплектних розподільчих пристроїв

Розподільний пристрій напругою 10 кВ трансформаторної підстанції обладнаний комірками [13], назву та призначення яких наведено в таблиці 2.17.

Таблиця 2.17 – Технічні характеристики комірок КСО399

Призначення	Обладнання	Кількість	Каталожний номер
Комірки КСО 399 10 кВ			
Ввідні	Комірка КСО 399-03106 УЗ з вимикачем навантаження ВН-РА 030-10-630 УЗ	2	03
Комутація і захист силових трансформаторів	Комірка КСО 399-04061 УЗ з вимикачем навантаження ВН-РА 03П-10-630 УЗ і запобіжником	2	04
Секційна	Комірка КСО 399-01106 УЗ роз'єднувачами РВ030-10-630 УЗ	1	01
Розподільчі панелі ЩО 99 0,4 кВ			
Ввідні	ЩО 99-2101 УЗ	2	–
Лінійні	ЩО 99-2308 УЗ	4	–
Секційна	ЩО 99-2208 УЗ	1	–

$$10 = 10 \text{ кВ};$$

$$16,98 < 630 \text{ А};$$

$$33,97 < 630 \text{ А};$$

$$5,332 < 51 \text{ кА};$$

$$1,76 < 400 \text{ кА}^2 \cdot \text{с}.$$

2.11.2. Вибір роз'єднувачів

В секційних високовольних комірках трансформаторної підстанції для створення видимого розриву електричних кіл без навантаження встановлено роз'єднувачі із заземлюючими ножами, обрані з [15].

РВ030 – 10 – 630

$10 = 10 \text{ кВ};$

$26,76 < 630 \text{ А};$

$53,51 < 630 \text{ А};$

$5,322 < 41 \text{ кА};$

$1,76 < 1024 \text{ кА}^2 \cdot \text{с}.$

2.11.3. Вибір вимикачів навантаження та запобіжників

У ввідних високовольтних комірках трансформаторної підстанції для комутації струмів нормального та післяаварійного режимів встановлено вимикачі навантаження із заземлюючими ножами; в трансформаторних комірках – вимикачі навантаження з вбудованими запобіжниками для захисту трансформаторів від струмів коротких замикань.

Вимикачі вибрані з [16]; запобіжники – з [17].

ВН – РА 030 – 10 – 630 УЗ:

$10 = 10 \text{ кВ};$

$16,98 < 630 \text{ А};$

$33,97 < 630 \text{ А};$

$2,65 < 31,5 \text{ кА};$

$5,332 < 80 \text{ кА};$

$1,76 < 992,3 \text{ кА}^2 \cdot \text{с};$

ВН – РА 03П – 10 – 630 УЗ:

$10 = 10 \text{ кВ};$

$16,98 < 630 \text{ А};$

$33,97 < 630 \text{ А};$

$2,65 < 31,5 \text{ кА};$

$5,332 < 80 \text{ кА};$

$1,76 < 992,3 \text{ кА}^2 \cdot \text{с};$

ПКТ – 10 – 40 – 12,5 УЗ:

$33,97 < 63 \text{ А};$

$2,65 < 12,5 \text{ кА};$

$45,9 < 217 \text{ кА},$

$S'' = \sqrt{3} \cdot 10 \cdot 2,65 = 45,9 \text{ МВА}.$

2.12. Розрахунок низьковольтної мережі цеху

2.12.1. Вибір схеми електропостачання

Всі електроприймачі виробничої ділянки цеху картопляного крохмалю належать до II категорії надійності, тому для їх живлення застосовано радіальну схему. Кабелі та їх характеристики вибрані з [18] – таблиця 2.18 та перевірені за втратами напруги – таблиця 2.19.

Таблиця 2.18 – Вибір кабелів внутрішньоцехової мережі

Назва електроприймача	Р _н , кВт	cos φ	I, А	F, мм ²	I _{тр.доп} , А	Кабель
РП.1						
Каптоплемийка	4	0,70	8,64	2,5	26	ВВГнгд-5×2,5
Картоплетертка	5,5	0,70	11,94	2,5	26	ВВГнгд-5×2,5
Сито відцентрове лопатеве	7,5	0,70	16,28	2,5	26	ВВГнгд-5×2,5
Центрифуга зсаджувальна	6	0,65	14,03	2,5	26	ВВГнгд-5×2,5
Машина подрібнювальна для напівкашки	5	0,67	11,29	2,5	26	ВВГнгд-5×2,5
Сепаратор	6	0,70	13,02	2,5	26	ВВГнгд-5×2,5
Конвеєр стрічковий	22	0,86	38,81	6	45	ВВГнгд-5×6
Шафа витяжна	3	0,80	5,70	2,5	26	ВВГнгд-5×2,5

Таблиця 2.19 – Перевірка кабелів за втратами напруги

Назва електроприймача	n	r ₀ , Ом/км	x ₀ , Ом/км	l, км	ΔU%	Кабель
РП.1						
Каптоплемийка	4	8	0,09	0,012	0,269	ВВГнгд-5×2,5
		8	0,09	0,01	0,224	ВВГнгд-5×2,5
		8	0,09	0,012	0,269	ВВГнгд-5×2,5
		8	0,09	0,018	0,403	ВВГнгд-5×2,5
Картоплетертка	4	8	0,09	0,02	0,616	ВВГнгд-5×2,5
		8	0,09	0,018	0,555	ВВГнгд-5×2,5
		8	0,09	0,02	0,616	ВВГнгд-5×2,5
		8	0,09	0,026	0,801	ВВГнгд-5×2,5
Ситовідцентрове лопатеве	4	8	0,09	0,027	1,135	ВВГнгд-5×2,5
		8	0,09	0,025	1,051	ВВГнгд-5×2,5
		8	0,09	0,031	1,303	ВВГнгд-5×2,5
		8	0,09	0,032	1,345	ВВГнгд-5×2,5
Центрифуга зсаджувальна	2	8	0,09	0,034	1,145	ВВГнгд-5×2,5
		8	0,09	0,031	1,044	ВВГнгд-5×2,5
Машина подрібнювальна для напівкашки	1	8	0,09	0,054	1,514	ВВГнгд-5×2,5
Сепаратор	2	8	0,09	0,05	1,681	ВВГнгд-5×2,5
		8	0,09	0,046	1,547	ВВГнгд-5×2,5
Конвеєр стрічковий	1	3,33	0,09	0,022	1,134	ВВГнгд-5×6
Шафа витяжна	2	8	0,09	0,027	0,453	ВВГнгд-5×2,5
		8	0,09	0,048	0,809	ВВГнгд-5×2,5

2.12.2. Розрахунок струмів короткого замикання в мережі 0,4 кВ

Розрахуємо струми короткого замикання в мережі низької напруги, за значеннями яких в подальшому перевірять вибрані кабелі внутрішньозаводського електропостачання за термічною стійкістю до цих струмів та низьковольтну апаратуру.

Для розрахунку обираємо абсолютне наближене зведення параметрів заступної схеми до базових умов.

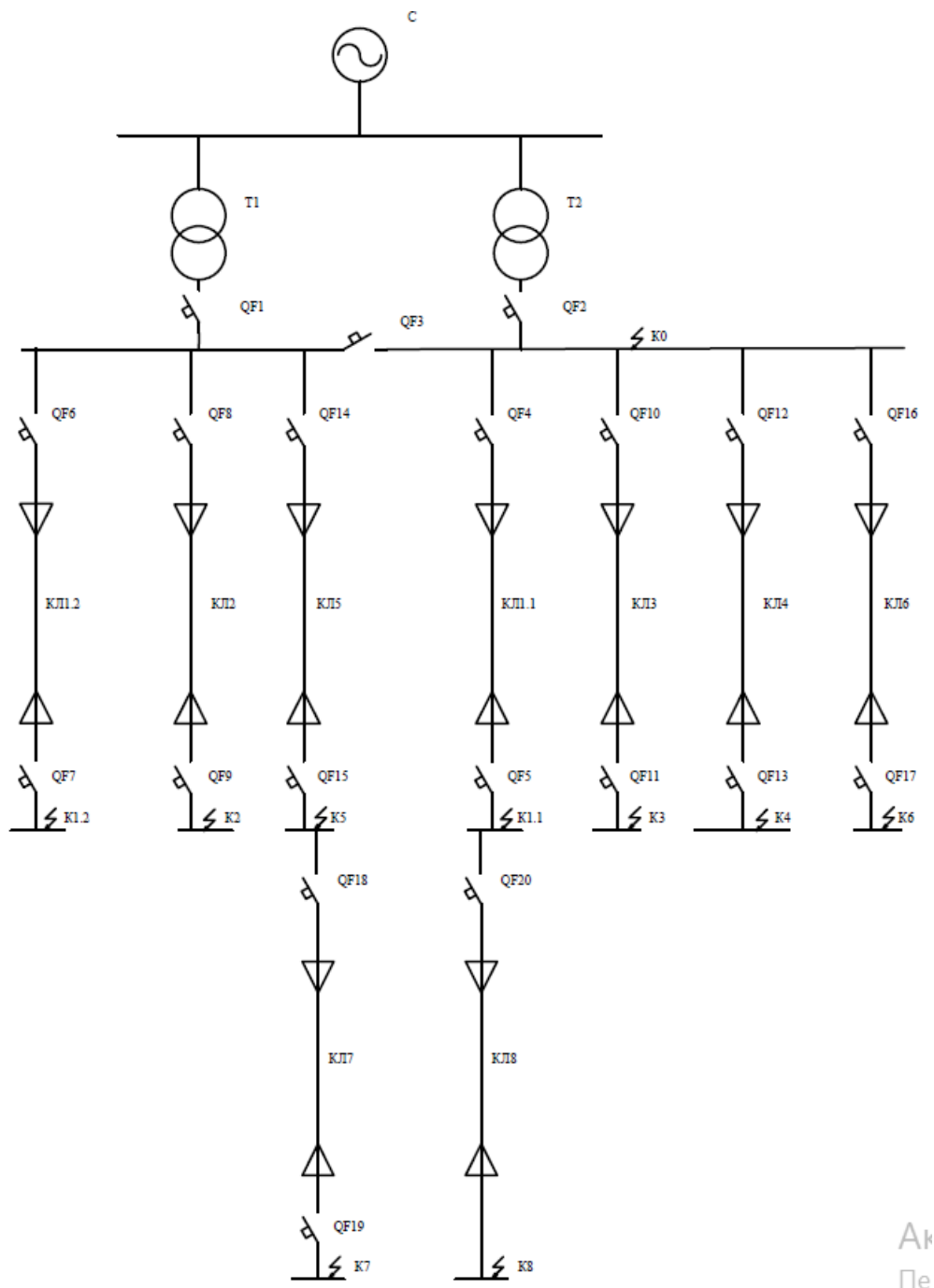

Рисунок 2.6 – Схема короткозамкнутого кола НВ мережі

Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата

ЛНТУ.971034.000 ПЗ

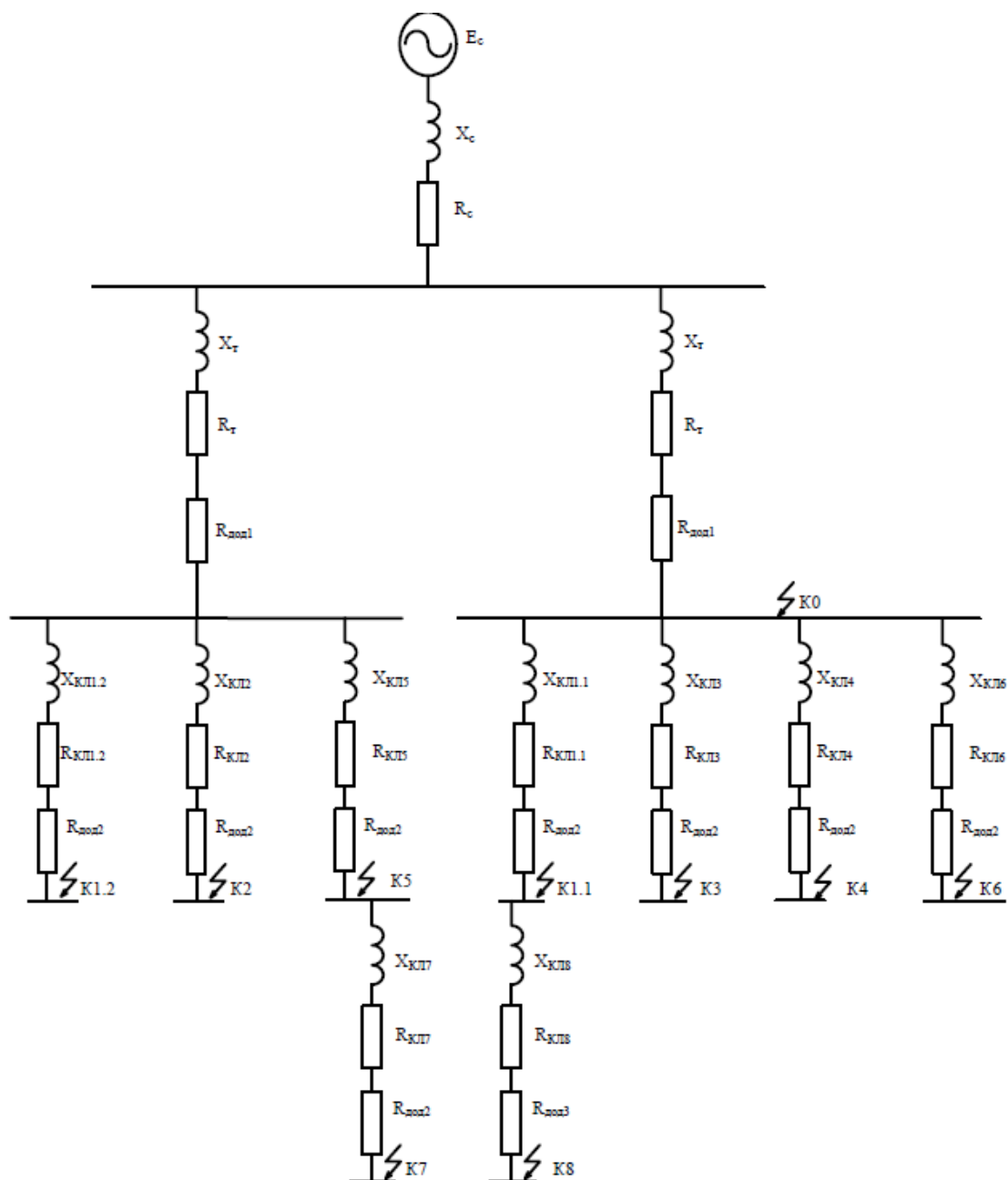

Рисунок 2.7 – Заступна схема НВ мережі

Таблиця 2.20 – Вихідні дані для розрахунку струмів КЗ в мережі 0,4 кВ

Показник	Одиниці вимірювання	Значення
U_6	кВ	0,4
$I_{к10}$	кА	2,650
$U_{с10}$	кВ	10,5
$S_{ном.Т}$	кВА	400
ΔP_k	кВт	5,6
u_k	%	6

Таблиця 2.21 – Визначення струмів КЗ в точці К0

Показник	Одиниці вимірювання	Значення
R_c	Ом	1,026
X_c	Ом	2,288
$\dot{R}_c$	МОм	1,488
$\dot{X}_c$	МОм	3,320
$\dot{R}_T$	МОм	2,800
$\dot{X}_T$	МОм	12,000
$\dot{R}_{рез0}$	МОм	19,288
$\dot{X}_{рез0}$	МОм	15,320
$Z_{рез0}$	МОм	24,632
I_K	кА	9,376
k_y	–	1,05
i_y	кА	13,922

Таблиця 2.22 – Визначення опорів кабельних ліній

Назва кабельної лінії	l , км	r_0 , $\frac{\text{Ом}}{\text{км}}$	R , МОм	x_0 , $\frac{\text{Ом}}{\text{км}}$	X , МОм
ТП – РП1.1	0,092	0,95	87,590	0,06	5,532
ТП – РП1.2	0,069	0,67	46,230	0,06	4,140
ТП – ВРП2	0,029	0,125	3,625	0,059	1,711
ТП – ВРП3	0,022	0,22	4,84	0,06	1,320
ТП – ВРП4	0,102	0,28	28,672	0,06	6,144
ТП – РП5	0,112	0,125	14	0,059	6,608
ТП – РП6	0,059	0,22	13,0064	0,06	3,547
РП5 – РП7	0,035	1,33	46,284	0,07	2,436
РП1.1 – Рmax	0,022	3,33	73,26	0,09	1,980

Таблиця 2.23 – Визначення струмів КЗ в НВ мережі

Точка КЗ	$R_{\text{дод}}$, МОм	$\dot{R}_{\text{рез}}$, МОм	$\dot{X}_{\text{рез}}$, МОм	$\dot{Z}_{\text{рез}}$, МОм	I_K , кА	k_y	i_y , кА	F_{min} , мм ²	Вибраний переріз
K1.1	20	111,88	20,85	113,81	2,029	1	2,870	7,5	4×35
K1.2	20	70,52	19,46	73,15	3,157	1	4,465	11,7	4×50
K2	20	27,91	17,03	32,70	7,063	1	9,988	26,2	4×240
K3	20	29,13	16,64	33,55	6,884	1	9,736	25,5	4×150
K4	20	52,96	21,46	57,14	4,041	1	5,715	15,0	4×120
K5	20	38,29	21,93	44,12	5,234	1	7,402	19,4	4×240
K6	20	37,29	18,87	41,80	5,525	1	7,814	20,5	4×150
K7	20	84,57	24,36	88,01	2,624	1	3,711	9,7	4×25
K8	30	195,14	22,83	196,47	1,175	1	1,662	4,4	5×6

2.12.3. Вибір трансформаторів струму

Система обліку електричної енергії крохмального заводу має таку структуру:

комерційний облік – лічильники, що обліковують активну енергію в напрямку споживання та реактивну енергію в напрямку споживання та генерування, вибрані з [19] та підключені до вторинних обмоток трансформаторів струму, вибраних з [20];

технічний облік – лічильники, що обліковують реактивну енергію, генеровану конденсаторними батареями, вибрані з [19] та підключені до вторинних обмоток трансформаторів струму, вибраних з [20].

Також до вторинних обмоток трансформаторів струму підключені амперметри.

$$I_{\text{норм}} = \frac{959,29}{\sqrt{3} \cdot 0,4 \cdot 2} = 728,75 \text{ A};$$

$$I_{\text{max}} = \frac{959,29}{\sqrt{3} \cdot 0,4} = 1457,49 \text{ A}.$$

Вторинне навантаження трансформаторів струму :

$$r_k = 0,05 \text{ Ом}; \text{ тоді згідно з [10];}$$

$$S_{\text{прил}} = 10 \text{ ВА};$$

$$r_{\text{прил}} = \frac{10}{5^2} = 0,4 \text{ Ом};$$

$$r_{\text{пр}} = \frac{0,0283 \cdot 4}{2,5} = 0,045 \text{ Ом};$$

$$z_2 \approx r_2 = 0,4 + 0,045 + 0,05 = 0,495 \text{ Ом}.$$

Комерційний облік :

$$T - 0,66 \text{ 1500 / 5}$$

$$0,38 < 0,66 \text{ кВ};$$

$$728,75 < 1500 \text{ A};$$

$$1457,49 < 1500 \text{ A};$$

$$13,922 < 51 \text{ кА};$$

$$21,98 < 100 \text{ кА}^2 \cdot \text{с};$$

$$0,495 < 5,0 \text{ Ом.}$$

Технічний облік :

$$T - 0,66 \text{ 400 / 5}$$

$$0,38 < 0,66 \text{ кВ};$$

$$351,47 < 400 \text{ А};$$

$$7,402 < 51 \text{ кА};$$

$$6,85 < 100 \text{ кА}^2 \cdot \text{с};$$

$$0,495 < 5,0 \text{ Ом.}$$

2.12.4. Вибір автоматичних вимикачів

Автоматичні вимикачі призначені для захисту елементів електричних кіл від струмів короткого замикання та перевантаження. Автоматичні вимикачі встановлено у ввідних та в секційній панелях розподільного пристрою 0,4 кВ трансформаторної підстанції, в лінійних панелях на початку ліній живлення кожного силового щита, на вводах силових щитів, на початку ліній живлення окремих струмоприймачів.

Автоматичні вимикачі вибрано з [21] (табл.2.31).

Таблиця 2.24 – Вибір автоматичних вимикачів

Номер вимикача	Тип вимикача	Каталожні дані			Розрахункові дані			
		U _{ном} , кВ	I _{ном розщ} , А	I _{гр вимк} , кА	U _{уст} , кВ	I _{ном} , А	I _{п.ав} , А	I _к , А
1	2	3	4	5	6	7	8	9
QF1	e.industrial.acb.1600D.1600	0,4	1600	80	0,4	728,75	1457,49	9,376
QF2	e.industrial.acb.1600D.1600	0,4	1600	80	0,4	728,75	1457,49	9,376
QF3	e.industrial.acb.1600D.1600	0,4	1600	80	0,4	728,75	1457,49	9,376
QF4	BA 88 – 33	0,4	100	35	0,4	42,42	84,84	2,029
QF5	BA 88 – 33	0,4	100	35	0,4	42,42	84,84	2,029
QF6	BA 88 – 33	0,4	125	35	0,4	53,13	106,26	3,157
QF7	BA 88 – 33	0,4	125	35	0,4	53,13	106,26	3,157

Продовження таблиці 2.24

1	2	3	4	5	6	7	8	9
QF8	BA 88 – 37	0,4	315	35	0,4	140,72	281,45	7,063
QF9	BA 88 – 37	0,4	315	35	0,4	140,72	281,45	7,063
QF10	BA 88 – 35	0,4	250	35	0,4	111,28	222,57	6,884
QF11	BA 88 – 35	0,4	250	35	0,4	111,28	222,57	6,884
QF12	BA 88 – 35	0,4	200	35	0,4	90,91	181,82	4,041
QF13	BA 88 – 35	0,4	200	35	0,4	90,91	181,82	4,041
QF14	BA 88 – 37	0,4	400	35	0,4	175,73	351,47	5,234
QF15	BA 88 – 37	0,4	400	35	0,4	175,73	351,47	5,234
QF16	BA 88 – 35	0,4	250	35	0,4	113,38	226,76	5,525
QF17	BA 88 – 35	0,4	250	35	0,4	113,38	226,76	5,525
QF18	BA 88 – 33	0,4	63	35	0,4	60,17	60,17	2,624
QF19	BA 88 – 33	0,4	63	35	0,4	60,17	60,17	2,624
QF20	BA 88 – 32	0,4	40	35	0,4	38,81	38,81	1,175

2.12.5. Вибір рубильників

Рубильники призначені для створення видимого розриву кіл низької напруги. Рубильники, обрані з [22], встановлено у ввідних та в секційних панелях розподільного пристрою 0,4 кВ трансформаторної підстанції.

$$PE\ 19 - 43; 1600\ A;$$

$$0,38 < 0,66\ кВ;$$

$$728,75 < 1600\ A;$$

$$1457,49 < 1600\ A;$$

$$13,922 < 50\ кА;$$

$$21,98 < 900\ кА^2 \cdot с.$$

РОЗДІЛ 3

ВИБІР ПОЛОЖЕННЯ ПБЗ ТРАНСФОРМАТОРІВ

Основним способом регулювання напруги в системі електропостачання крохмального заводу є застосування пристроїв перемикання без збудження, встановлених в первинних обмотках силових трансформаторів. Використання ПБЗ дає можливість зміни напруги в межах $\pm 5\%$ від її номінального значення. Виконаємо розрахунок положень ПБЗ силових трансформаторів:

з пп.2.12.2 використовуємо такі дані та методику [Д.2]

$$R_T = 2,8 \cdot 10^{-3} = 0,003 \text{ Ом}; \quad X_T = 12,0 \cdot 10^{-3} = 0,012 \text{ Ом.}$$

$$P_{cp} = 555,83 \text{ кВт}; \quad Q_{cp} = 500,23 \text{ кВт}; \quad n_T = 2;$$

$$U_{норм} = \pm 5\% \cdot U_{ном}; \quad U_{норм} = (0,95 \div 1,05) \cdot 380 = 360 \div 399 \text{ В};$$

$$\Delta U_T = \frac{555,83 \cdot 0,003 + 500,23 \cdot 0,012}{2 \cdot 10} = 0,38 \text{ кВ};$$

$$U_{нн.6} = (1 - 0,05) \cdot 380 \cdot 10^{-3} = 0,36 \text{ кВ}; \quad K_{Т.ном} = \frac{10}{0,38} = 26,32;$$

$$K_{Т.6} = \frac{10 - 0,38}{2 \cdot 0,38} = 26,65;$$

Таблиця 3.1 – Визначення положень ПБЗ та відповідних їм коефіцієнтів трансформації

Положення ПБЗ	Додаткове число витків, %	Відносне число витків	Коефіцієнт трансформації
1	5	1,050	27,99
2	2,5	1,025	27,32
3	0	1,000	26,65
4	-2,5	0,975	25,99
5	-5	0,950	25,32

$$U_{нн.д} = \frac{10 - 0,38}{26,65} = 0,361 \text{ кВ}; \quad \frac{0,361 - 0,36}{0,361} \cdot 100 = 0,28\%.$$

					ЛНТУ.971034.000 ПЗ								
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата									
Розроб.		Бортнюк М.С.			Електропостачання крохмального заводу встановленою потужністю 950 кВт. Пояснювальна записка.				Літ.	Арк.	Аркушів		
Перевір.		Грицюк І.В.									31	1	
									ФАБЕ, гр.ЕЕ–42				
Н. контр.		Ващелюк Ю.І.											
Затверд.		Волинець В.І.											

РОЗДІЛ 4

САПР

Розрахунки системи електропостачання крохмального заводу є автоматизованими за допомогою Microsoft Excel 2003. В даному розділі наведено приклад автоматизації вибору потужності силових трансформаторів з врахуванням компенсації реактивної потужності, а також оцінки доцільності використання додаткових високовольтних компенсуювальних пристроїв (рис. 4.1).

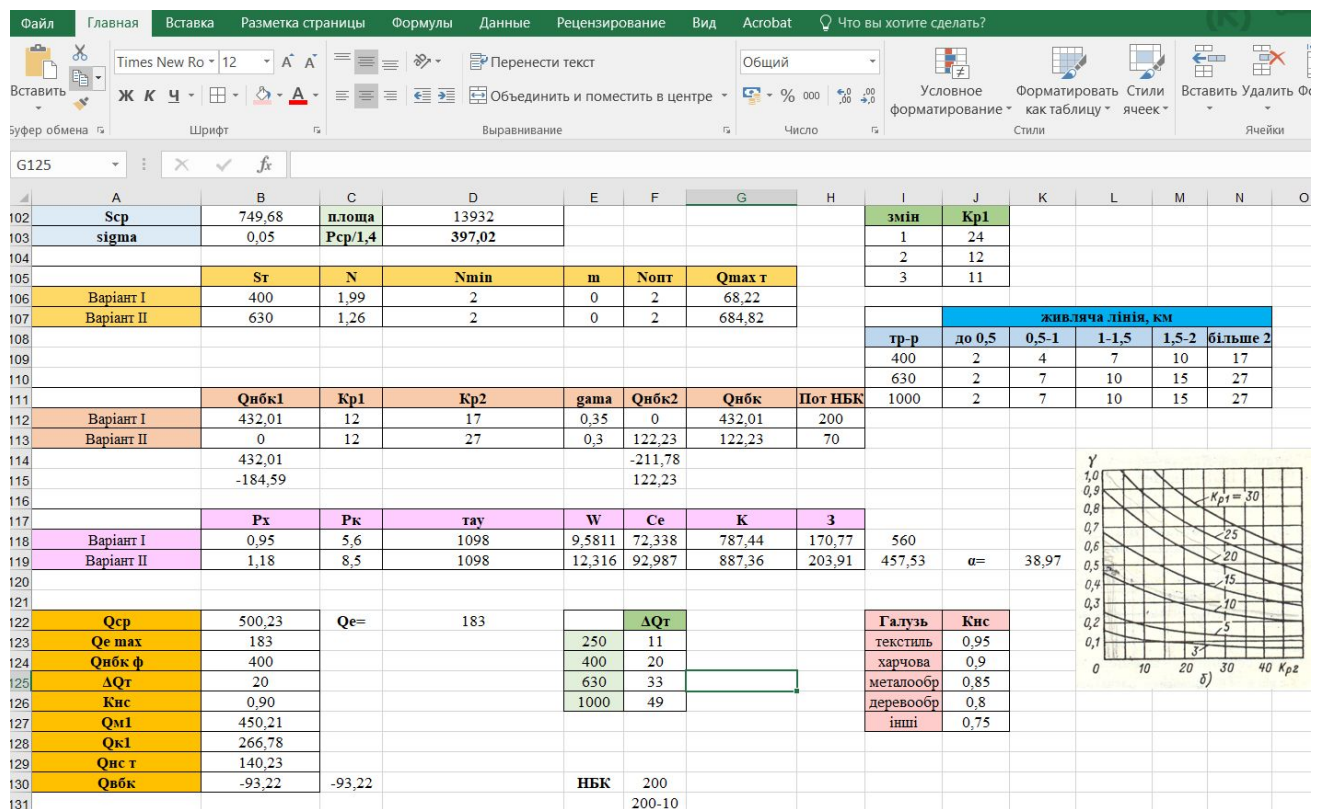

Рисунок 4.1 – Вибір силових трансформаторів з врахуванням компенсації реактивної потужності

					ЛНТУ.971034.000 ПЗ		
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Електропостачання крохмального заводу встановленою потужністю 950 кВт. Пояснювальна записка.		
Розроб.	Бортнюк М.С.						
Перевір.	Грицюк І.В.						
Н. контр.	Ващелюк Ю.І.						
Затверд.	Волинець В.І.						
					Літ.	Арк.	Аркушів
						32	1
					ФАБЕ, гр.ЕЕ-42		

РОЗДІЛ 5

ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКА

Неструмівідні частини електричного обладнання цеху картопляного крохмалю з'єднані з контуром заземлення, до складу якого входять горизонтальний та вертикальні електроди [Д.3].

Розрахуємо цей контур [24]:

$$l = (30 + 84) \cdot 2 = 228 \text{ м};$$

$$R_{\Gamma} = \frac{180}{2 \cdot 3,14 \cdot 228} \cdot \ln \frac{228^2}{0,4 \cdot 0,04} = 2,0 \text{ Ом};$$

$$R_H = 10 \text{ Ом};$$

$$R_B = \frac{2,0 \cdot 10}{2,0 + 10} = 1,65 \text{ Ом};$$

$$R_{BO} = \frac{120}{2 \cdot 3,14 \cdot 2,5} \cdot \left(\ln \frac{2 \cdot 2,5}{0,016} + \frac{1}{2} \cdot \ln \frac{4 \cdot 0,7 + 1}{4 \cdot 0,7 - 1} \right) = 55 \text{ Ом};$$

$$\eta_B = 0,62; \eta_{\Gamma} = 0,33;$$

$$n_B = \frac{55}{1,65 \cdot 0,62} = 53,7 \text{ шт} \Rightarrow n_B = 54 \text{ шт};$$

$$R_{шт} = \frac{55 \cdot 2,0}{0,33 \cdot 55 + 0,62 \cdot 56 \cdot 2,0} = 1,29 \text{ Ом} < 10 \text{ Ом}.$$

					ЛНТУ.971034.000 ПЗ							
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Електропостачання крохмального заводу встановленою потужністю 950 кВт. Пояснювальна записка.			Літ.	Арк.	Аркушів		
Розроб.	Бортнюк М.С.									33	1	
Перевір.	Грицюк І.В.							ФАБЕ, гр.ЕЕ–42				
Н. контр.	Вашелюк Ю.І.											
Затверд.	Волинець В.І.											

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Прийняті технічні рішення та досягнуті результати в ході проектування системи електропостачання крохмального заводу:

при розрахунку електричних навантажень застосовано ієрархічний підхід, що дозволило отримати їх точні значення на кожному рівні електропостачання;

трансформаторну підстанцію розташовано максимально близько до центру навантажень, завдяки чому досягнуто мінімальної довжини ліній 0,4 кВ та втрат електричної енергії;

вибрано найбільш доцільні з економічної точки зору потужності силових трансформаторів та перерізи високовольних кабельних ліній на основі техніко-економічного порівняння різних варіантів встановлення;

силові трансформатори перевірено ze перевантажувальною здатністю, тобто забезпечено їх нормальну роботу в післяаварійному режимі;

застосовано компенсацію реактивної потужності, завдяки чому вдалось досягнути розвантаження електричних мереж високої напруги та трансформаторів, а також покращення показників якості електричної енергії;

передбачено апарати захисту силових трансформаторів та кабельних ліній низької напруги від струмів ненормальних режимів;

передбачено можливість регулювання напруги в системі електропостачання підприємства;

застосовано систему вимірювання параметрів режиму електричної системи та обліку електричної енергії (комерційного та технічного);

забезпечено високу точність розрахунків завдяки їх автоматизації;

гарантовано безпеку експлуатації електричних мереж заводу завдяки облаштуванню контурів заземлення неструмовідних частин електрообладнання, встановленого в цехах та допоміжних будівлях.

					ЛНТУ.971034.000 ПЗ	Арк.
						34
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Правила улаштування електроустановок : видання офіційне. Київ : Міненерговугілля України, 2017. 620 с.
2. Давиденко Л.В., Коменда Н.В, Давиденко В.А., Євсюк М.М. Електропостачання промислових об'єктів : практикум : навчальний посібник. Луцьк : ВІП ЛНТУ, 2022. 244с.
3. Промислові LED світильники : каталог. URL : https://ledmir.com.ua/industrial_led_lights
4. Трансформатори силові типу ТМ. URL : http://cabex.com.ua/ru/produkcija/transformatori/transformatori_silovie_tipa_tm.html
5. Установки компенсації реактивної потужності ККУ-0,4. URL : <https://avelectric.com.ua/ua/g77561771-ustanovki-kompensatsii-reaktivnoj>
6. Електричні системи та мережі : методичні вказівки до виконання курсової роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти освітньої програми «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» галузі знань 14 Електрична інженерія спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка денної та заочної форм навчання ; уклад. І.В. Грицюк, Ю.В. Грицюк. Луцьк : Луцький НТУ, 2021. 72с.
7. Силові кабелі з ізоляцією із зшитого поліетилену : каталог. URL : <https://amperia.com.ua/ua/g32628816-silovye-kabeli-izolyatsiej>.
8. Пункт розподільний ЕУ-ПР11 : каталог. URL : <https://www.enersys.in.ua/vyrobnytstvo/punkt-rozpodilnyi.html>.
9. Ввідно-розподільний пристрій : каталог. URL : <https://www.enersys.in.ua/vyrobnytstvo/vvidno-rozpodilnyi-prystrii.html>.

					ЛНТУ.971034.000 ПЗ	Арк.
						35
Зм.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

10. Кабелі силові АВВГ, АВВГнг, АВВГнгд : каталог. URL : <https://europan.ua/ru/produkcija/kabeli-silovi/avvg-avvgng-avvgngd/>.
11. Грицюк Ю.В. Електрична частина станцій і підстанцій. Методичні вказівки до практичних занять. – Луцьк: ЛНТУ, 2015. – 96 с.
12. Електрична частина станцій і підстанцій : методичні вказівки до виконання курсового проекту ; уклад. Ю.В. Грицюк. Луцьк : Луцький НТУ, 2014. 84с.
13. Камери збірні одностороннього обслуговування КСО 399 УЗ : каталог. ООО Укрелетрокомплект. URL: <http://uelko.com/kso399.pdf>.
14. Панелі розподільних щитів ЩО 99 УЗ : каталог. ООО Укрелетрокомплект. URL: <https://uelko.com/so99.pdf>.
15. Роз'єднувачі РВ, РВО, РВЗ, РВФЗ, РЛВО : каталог. URL: <http://nvacontact.com/category2/razediniteli-10-kv/>.
16. Вимикач навантаження типу ВН-РА-000 : каталог. ООО Укрелетрокомплект URL: <https://uelko.com/vn-ra.pdf>.
17. Високовольтні запобіжники : каталог. URL: https://www.websor.ru/vjsokovoltnje_predohraniteli.html.
18. Кабелі силові ВВГ, ВВГнг, ВВГнгд : каталог. URL : <https://europan.ua/ru/produkcija/kabeli-silovi/vvg3-vvg3ng-vvg3ngd-vvg5-vvg5ng-vvg5ngd/>.
19. Лічильники електричної енергії НІК2303 : настанова з експлуатації. Київ, 2016. URL: http://www.nik.net.ua/uploads/RE_2303LE.pdf.
20. Трансформатори струму ТШ-0,66 : каталог. URL: <http://bek-ltd.com.ua/transformatory-toka-t-0-66>.
21. Вимикачі автоматичні серії ВА88 : інструкція з експлуатації. ІЕК. URL: https://www.iek.ru/partners/infobaza/files/docs/passp_re/bc4722f58a17e3fcaaa9ec94fab2307f.pdf

22. Роз'єднувач РЕ-19 : каталог продукції : Промелектросервіс. URL:
<http://www.elektro-portal.com/series/show/razedinitel-re19>.
23. Електроприймачі в системах електроспоживання : навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти освітньої програми «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» галузі знань 14 Електрична інженерія спеціальності 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка денної та заочної форм навчання / уклад. І.В. Грицюк, Ю.В. Грицюк, І.О. Бандура. Луцьк : Луцький НТУ, 2021. 262с.
24. Панченко С.В., Акімов О.І., Бабаєв М.М. та ін. Електробезпека : підручник. Харків : УкрДЗТ, 2018. 295 с.